

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

31 серпня 2023 р.

протокол №11

Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

ПРОГРАМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

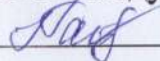
для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 014 «Середня освіта»
спеціалізація: 014.021 «Англійська мова і література»
освітньо-професійна програма «Англійська мова і література»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра педагогічних технологій та мовної підготовки

Схвалено на засіданні кафедри
педагогічних технологій та
мовної підготовки

28 серпня 2023 р.,

протокол № 11

В.о. завідувача кафедри

 Ірина ГАЙДАЙ

Розробники: к.п.н., доцент, в.о. завідувача кафедри педагогічних технологій та мовної підготовки ГАЙДАЙ Ірина, к.філос.н., завідувач кафедри психології та соціального забезпечення ОКСЮТОВИЧ Марина

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/2

Зміст

Вступ	3
1. Мета і цілі освітньої компоненти	3
2. Компетентності.....	4
3. Результати навчання.....	5
4. Зміст практики	6
5. Форми та методи організації роботи	8
6. Форми та методи контролю	9
7. Вимоги до оформлення звіту	9
8. Критерії оцінювання практики	11
Методика визначення згуртованості класу.....	12
Методика на виявлення схильності до емпатії	14
Методика на визначення типу темпераменту.....	17
9. Рекомендована література	20

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/3

Вступ

Психолого-педагогічну практику здобувачі вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта», спеціалізації 014.021 «Англійська мова і література» проходять на третьому курсі у другому семестрі. Практика триває 3 тижні (4 кредити) і є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь, відповідно до стандартів освіти. Програма психолого-педагогічної практики складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 «Середня освіта».

Психолого-педагогічна практика проводиться в різних типах закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО), які відповідають вимогам програми практики, мають необхідну навчально-матеріальну та методичну базу і кваліфіковані педагогічні кадри.

Здобувачі вищої освіти проходять психолого-педагогічну практику у базових школах, переважно приватних, міста Житомира.

1. Мета і цілі освітньої компоненти

Мета психолого-педагогічної практики: закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами у процесі вивчення дисциплін професійної підготовки, формування професійних компетентностей майбутніх учителів середньої школи, розвитку внутрішньої установки на педагогічну професію (розвиток психолого-педагогічних умінь).

Цілі освітньої компоненти:

- ознайомитися з освітнім процесом ЗЗСО та приватних освітніх закладах;
- поглибити і закріпити теоретичні знання з дисциплін професійної підготовки;
- здійснювати спостереження за педагогічним процесом;
- розвивати вміння аналізувати власну викладацьку діяльність;
- формувати вміння планування, організації та проведення уроків, відповідно до психолого-педагогічних принципів;
- розвивати стійкий інтерес до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті;
- використовувати психологічні методи для створення комфортного освітнього середовища;
- формувати вміння працювати з учнями з різними типами темпераменту та мотивації до навчання.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/ 4

2. Компетентності

Загальні компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей (ЗК)

ЗК-1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-4. Здатність працювати в команді

ЗК-6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-9. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК-10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-14. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК-1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

СК-2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання.

СК-3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з іноземної мови та зарубіжної літератури.

СК-4. Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу.

СК-5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови, теорії та історії зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання іноземної мови й зарубіжної літератури.

СК-6. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання іноземної мови та зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

СК-12. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання іноземних мов та зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

СК-14. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, учителі, батьки та ін.).

СК-15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/5

досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

СК-16. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

3. Результати навчання

РН-2. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.

РН-5. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з іноземної мови та зарубіжної літератури для ЗНЗ та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

РН-12. Використовує гуманістичний потенціал рідної й зарубіжної літератур для формування духовного світу юного покоління громадян України.

РН-14. Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.

РН-15. Застосовує сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

РН-16. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з іноземної мови та зарубіжної літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

РН-17. Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

РН-18. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

РН-19. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

РН-20. Організовує навчально-виховний процес у ЗНЗ, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

РН-21. Забезпечує діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.

РН-23. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/6

ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

РН-24. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

РН-25. Забезпечує охорону життя й здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

4. Зміст практики

На початку практики здобувачі вищої освіти отримують інструктаж з охорони праці; знайомляться із наказом керівника закладу вищої освіти про проведення практики; тривалістю робочого часу здобувачів вищої освіти на практиці; власними обов'язками, а також завданнями від керівників практики відповідної кафедри та тими завданнями від бази практики, де здобувач її проходить.

Основні обов'язки здобувачів вищої освіти при проходженні практики полягають у:

- консультуванні здобувачів керівниками практики з питань її проходження та оформлення необхідних документів;
- своєчасному прибутті здобувачів до місця проходження практики;
- суворому дотриманні правил охорони праці та умов техніки безпеки.

Практика складається з таких етапів:

1. Знайомство з навчальним закладом, особливостями організації навчально-виховного процесу в освітній установі, кваліфікаційним рівнем вчителів англійської мови, знайомство з практичним психологом закладу освіти.

2. Знайомство з кабінетом англійської мови та необхідною документацією (журналом, розкладом занять, програмами, підручниками з предмету тощо).

3. Навчальна робота: вивчення і аналіз поурочних планів-конспектів вчителя англійської мови; відвідування та аналіз уроків англійської мови в групах, різних за віком та рівнем володіння англійської мови (не менше 10).

4. Методична робота: ознайомлення з методичною роботою вчителів англійської мови бази практики.

5. Проведення 6 занять з англійської мови у закріпленій групі із додатковим проведенням.

6. Проведення психологічного спостереження, групи тестів на дослідження рівня уваги, сприйняття, пам'яті, мисленнєвих процесів.

7. Практика завершується оформленням звітної документації, яка подається кафедральному керівнику практики.

Організація й проведення психолого-педагогічної практики

Практика проходить у групах (5–10 студентів), які направляються у базові навчальні заклади міста (загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї), а також до приватних освітніх закладів. Ці заклади забезпечують всі необхідні умови для

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/7

відпрацювання та вдосконалення навичок викладання уроків англійської мови, вивчення індивідуально-психологічних особливостей учнів, психологічного мікроклімату закладу освіти, що в майбутньому сприятиме професійному розвитку здобувачів.

Перед початком практики керівники практики проводять установчу конференцію, яка присвячується ознайомленню студентів із порядком проходження практики, правами й обов'язками студентів, змістом практики. Безпосереднє керівництво групою студентів-практикантів покладається на керівника практикою від кафедри педагогічних технологій та мовної підготовки та керівника практикою від кафедри психології та соціального забезпечення. На період практики в кожній групі призначається староста.

Практика проводиться з відривом від занять, а тому студенти повинні систематично працювати упродовж терміну практики в базовому освітньому закладі, дотримуючись прийнятих там правил внутрішнього розкладу.

Обов'язки студентів-практикантів:

Студенти направляються на практику наказом ректора університету і під час її проходження підпорядковуються керівникам практики від кафедр, а також керівникам освітнього закладу – бази практики.

Студенти зобов'язані:

1. Дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, що діють на базах практики (у приватних освітніх закладах, у школах, гімназіях, ліцеях), виконувати розпорядження адміністрації та керівників практики.

2. В освітньому закладі (приватному) студент зобов'язаний пройти тест для визначення рівня володіння англійською мовою та працювати під керівництвом ментора, який забезпечує професійний супровід і підтримку.

3. Кожного робочого дня працювати на базі практики не менше 4-х годин.

4. Повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики: відвідати не менше 10 уроків англійської мови у закріпленій групі, провести не менше 6 залікових уроків та 3 психологічні методик на вибір у закріпленій групі.

5. Подати на кафедру педагогічних технологій та мовної підготовки конспекти проведених уроків.

6. Після завершення практики упродовж 7 днів здати всю звітну документацію кафедральному керівнику практики: щоденник проходження психолого-педагогічної практики, конспект 6 проведених уроків англійської мови у закріпленій групі, аналіз 3 психологічних методик у закріпленій групі.

7. Звітувати на кафедрі педагогічних технологій та мовної підготовки про результати практики.

8. Студент, практика якого визнана незадовільною, проходить її повторно без відриву від навчальних занять в університеті.

Обов'язки керівників практики:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/8

1. Завідувач кафедри педагогічних технологій та мовної підготовки добирає бази практик, організовує проведення установчої конференції та підсумкових конференцій по кафедрах; надає студентам консультації з питань організації практик; вибірково відвідує навчальні заклади, в яких проходить практика; складає звіт по кафедрі.

2. Керівник практики від кафедри педагогічних технологій та мовної підготовки бере участь у проведенні настановчої та підсумкової конференцій, здійснює керівництво всією поточною роботою студентів (допомагає в підготовці виховних заходів; перевіряє щоденник практики студентів; аналізує звітну документацію; оцінює роботу студентів); надає консультації з підготовки проведення виховного заходу; перевіряє конспекти уроків, оцінює їхній аналіз та відвідує контрольні уроки.

3. Керівник практики від кафедри психології та соціального забезпечення бере участь у проведенні настановчої та підсумкової конференцій, здійснює керівництво всією поточною роботою студентів; надає консультації з підготовки до проведення психологічних питальників; перевіряє звітну документацію.

Вимоги до баз практики

Бази практик мають забезпечити для керівництва практикою кваліфікованих спеціалістів (вчителів англійської мови), надати студентам на час практики робочі місця, які відповідають вимогам охорони праці, а також доступ до бібліотеки та методичних кабінетів, інших підрозділів та інформації, що необхідні для виконання робочої програми практики.

Керівники приватних освітніх закладів проводять тестування на визначення рівня знань англійської мови студентів, щоб підібрати навчальні групи для занять, відповідно до їхнього рівня володіння іноземною мовою.

Для кожного студента призначається ментор, який допомагає проводити заняття, надає консультацію, знайомить студентів зі складом групи.

Тічери проводять відкриті групові заняття та обговорюють їх зі студентами; аналізують навчально-методичну роботу студентів (проведення уроків).

5. *Форми та методи організації роботи*

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

а) за джерелом інформації:

- *словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: обговорення проблемних питань, розробка тестових завдань.

б) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/9

в) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, продуктивні, пошукові, дослідницькі (анкетування, психологічне спостереження, тестування).

г) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5.2. *Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:*

а) методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод проведення цікавих аналогій тощо).

6. *Форми та методи контролю*

Метою контролю за проведенням практики є виявлення й усунення порушень, недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти з виконання програми практики.

Контроль зі сторони університету здійснюється завідувачем кафедрою педагогічних технологій та мовної підготовки та безпосередньо керівниками практик.

Поточний контроль здійснюється керівником від бази практики. При цьому контролюються: відвідування здобувачами вищої освіти практики, виконання завдань індивідуального плану, складання звіту, своєчасність початку і закінчення практики.

Оцінка роботи кожного студента залежить від виконаного обсягу і якості роботи. Поточний облік керівника практики припускає систематичне спостереження (відвідування, забезпечення виконання запланованих робіт, консультації) за виконанням завдань практики. У зв'язку із запровадженням рейтингової системи оцінювання знань, кожен студент набирає певну кількість балів за виконання тих чи інших завдань.

7. *Вимоги до оформлення звіту*

Студент зобов'язаний здати звітну документацію керівнику практики від кафедри педагогічних технологій та мовної підготовки через 7 днів після завершення практики. До звітної документації входять:

- 1) щоденник практики з обліком виконаної роботи;
- 2) аналіз 10 уроків англійської мови з підписом тічера;
- 3) аналіз 3 психологічних методик у закріпленій групі;
- 4) конспект 6 залікових уроків з оцінкою викладача – керівника практики від кафедри педагогічних технологій та мовної підготовки.

Психолого-педагогічну практику здобувачі вищої освіти проходять у 5-9 класах, де знайомляться із системою освітньої, позакласної роботи ЗЗСО загалом, із порядком ведення шкільної документації (календарним плануванням уроків у середніх класах; матеріальним обладнанням класної кімнати, класного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/10

журналу, особовими справами, планами позакласної виховної роботи, плануванням групи продовженого дня, щоденниками, портфоліо учнів та ін.); спостерігають за освітнім процесом. В освітніх закладах майбутні вчителі англійської мови проводять уроки у групах з різним рівнем знань іноземної мови, удосконалюють свою викладацьку майстерність та методику.

Після завершення психолого-педагогічної практики здобувачі вищої освіти здають керівнику практики всі звітні документи для їх попередньої оцінки. Упродовж 7 днів після завершення практики на кафедрі відбувається підсумковий диференційований залік, на якому здобувачі вищої освіти перед комісією захищають матеріали практики. Комісія призначається рішенням кафедри і складається з завідувача кафедрою, провідного спеціаліста даного напрямку та керівника практики від кафедри. На диференційованому заліку присутні всі здобувачі вищої освіти-практиканти.

Для рідбиття підсумків практики та кінцевої оцінки роботи здобувачів вищої освіти-практикантів керівник практики інформує комісію про фактичні терміни початку та завершення роботи, склад групи здобувачів вищої освіти, які пройшли практику, їхню дисципліну, а також окреслює коло інших питань щодо організації та проведення практики. До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали завдання програми практики та вчасно оформили звітну документацію.

Щоденник практики оформлюється за наступним зразком:

ЩОДЕННИК

проходження психолого-педагогічної практики
студента/студентки третього курсу
Державного університету «Житомирська політехніка»

_____

прізвище, ім'я, по-батькові

№ з/п	Заходи	Термін виконання	Відмітка виконання	про	Оцінка	Підпис керівника

Щоденник вів студент

_____

підпис

_____

прізвище, ініціали

Практику завершено із загальною оцінкою

_____

оцінка прописом

Керівник

_____

підпис

_____

прізвище, ініціали

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/ 11

8. Критерії оцінювання практики

Кількість балів залежить від дотримання таких вимог:

- дотримання плану практики та графіка відвідування занять;
- якість планування уроків (чіткість структури, врахування цілей і завдань);
- самостійність і відповідальність у виконанні завдань;
- використання сучасних методик навчання та дидактичних матеріалів;
- використання різноманітнітних форм і методів організації роботи з учнями;
- вміння налагоджувати взаємодію з учнями та підтримувати сприятливий емоційний клімат;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Шкала оцінювання

За шкалою	Диференційований залік	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F	Незадовільно	0-34

Особливості нарахування рейтингових показників успішності

“Відмінно” (90-100 балів): студент відвідав 10 занять, самостійно провів 6 уроків з англійської мови, виконав 3 психологічні методики, належним чином підготував і оформив звітну документацію, забезпечивши наявність усіх необхідних документів практики з відповідними реквізитами; звіт підготовлено самостійно з дотриманням усіх формальних вимог; завдання практики повністю виконані, детально висвітлено використання сучасних методик навчання. Студент продемонстрував високий рівень обґрунтованості власних ідей, зробив ґрунтовні висновки та проявив творчий підхід. Захист звіту проведено успішно, надано вичерпні відповіді на поставлені запитання.

“Добре” (82-89, 74-81 балів): студент відвідав до 10 уроків, належним чином підготував звітну документацію, однак частина реквізитів відсутня. Звіт складено самостійно, але з порушенням окремих формальних вимог. Завдання практики виконано та висвітлено частково, без достатньої всебічності. Захист звіту відбувся успішно, проте були висловлені незначні зауваження.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/ 12

“Задовільно” (64-73, 60-63 балів): студент відвідав до 7 уроків, звітна документація складена із помилками, не оформлена належним чином, наявні всі необхідні документи з практики, проте деякі реквізити відсутні чи зазначені недостовірні дані; звіт засновано на джерелах без використання посилань та/або деякі формальні вимоги порушені чи недотримані взагалі; завдання практики виконані і висвітлені не в повному обсязі; здобувач вищої освіти продемонстрував схильність до ідей, висновків, які є суперечливими; звіт захищено із зауваженнями.

“Незадовільно” (35-59, 0-34 балів): студент відвідав менше 5 уроків, не подав звітну документацію, відсутні один чи більше документів з практики, деякі реквізити відсутні чи зазначені недостовірні дані; звіт без використання посилань та/або багато формальних вимог порушено чи недотримано взагалі; завдання практики пророблені і висвітлені не належним чином; висновки суперечливі, взаємовиключні і можуть бути майже не пов’язаними з матеріалами практики; звіт не захищено.

0 балів – студент не відвідував базу практики.

Розрахунок балів за видами роботи

	<i>Види робіт</i>	<i>Кількість балів</i>
1	Відвідування та аналіз 10 уроків англійської мови	50
2	Проведення та опис 3 психологічних методик	30
3	Наявність щоденника практики та його належне оформлення	20
	Всього	100

Методика визначення згуртованості класу "Скільки голів, стільки думок"

Вік досліджуваного: з 14 років.

Інструкція досліджуваному. Вам пропонуються відомі прислів'я і приказки, придумані давно. Пройшло багато часу, змінились умови життя і уявлення людей. Це природно. Так що деякі твердження можуть здатись вам невірними. Подумайте добре над ними, поставте проти їх номерів знак "+", якщо ви згодні, і знак "-" - якщо не згодні з твердженням.

Прислів'я та приказки

1. Бідність – не вада.
2. Гуска свині не товариш.
3. Час – гроші.
4. Горбатого могила виправить.
5. Дають – бери, б'ють – тікай.
6. Дві собаки гризуться – третя не приставай.
7. Дружба дружбою, а служба службою.
8. Друзі пізнаються в біді.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/14

Для визначення орієнтовного рівня ЦОЄ треба вирахувати процент збігу думок за кожним судженням за формулою:

$$C_i = 100 \cdot k_i / p \%,$$

де p – кількість опитуваних, k_i – кількість думок, які збіглися за даним судженням (із рядка “Всього”).

Далі всі ці значення з останнього рядка таблиці складаються і отримана сума ділиться на кількість суджень (в даному випадку на 37). Отримаємо показник ЦОЄ – C . Мінімальне значення $C = 50\%$ (дуже низький рівень згуртованості).

$$C = \frac{\sum_i C_i}{37}$$

Виявлення схильності до емпатії (за методикою І. Юсупова)

Вік досліджуваного: з 15 років.

Інструкція. Учень має висловити свою думку ("не знаю", "іноді", "часто", "майже завжди", "завжди") щодо наведених тверджень.

Текстовий матеріал

1. Мені більше подобаються книжки про подорожі, ніж книжки про долю людей.
2. Дорослих людей дратує турбота батьків.
3. Мені подобається розмірковувати про причини успіхів або невдач людей.
4. Серед музичних творів віддаю перевагу сучасним.
5. Якщо хвора людина виявляє дратівливість та незадоволення, до цього слід ставитись поблажливо.
6. Хвору людину потрібно постійно підтримувати морально.
7. Стороннім людям не слід втручатися в особистісні конфлікти, що виникають між двома особами.
8. Літні люди зазвичай дуже образливі і вимогливі.
9. У дитинстві сумна музика викликала у мене смуток, навіть сльози.
10. Якщо мої батьки роздратовані, то це впливає і на мій настрій.
11. Мені байдуже, що мене хтось критикує.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/ 15

12. Мені більше до вподоби роздивлятися портрети, ніж пейзажі або натюрморти.

13. Я вибачаю батьків навіть у тих випадках, коли вони не праві.

14. Якщо кінь погано працює, його потрібно бити.

15. Коли я читаю про драматичні події з життя людей, то переживаю так, наче це відбувається зі мною.

16. Батьки ставляться до дітей несправедливо.

17. Я не можу залишатися осторонь, коли бачу, як сперечаються підлітки або дорослі.

18. Я не звертаю уваги на поганий настрій батьків.

19. Мені подобається спостерігати за поведінкою тварин, я навіть відкладаю інші справи.

20. Фільми та книжки можуть викликати сльози лише у сентиментальних та несерйозних людей.

21. Мені цікаво спостерігати за людьми, їхньою поведінкою, мімікою.

22. У дитинстві я приносив додому безхатніх кошенят, цуценят.

23. Всі люди озлоблені.

24. Коли дивлюся на незнайому людину, то мені хочеться відгадати, яке в неї життя.

25. У дитинстві навколо мене збиралася купка молодших за мене дітей.

26. Коли бачу поранену тварину, намагаюсь їй допомогти.

27. Людина почуватиметься краще, навіть якщо просто уважно вислухати її.

28. Ставши свідком дорожньої пригоди, намагаюся залишитись осторонь подій.

29. Молодші діти радіють, коли я пропоную їм нову гру або розвагу.

30. Люди перебільшують, коли кажуть, що тварини здатні відчувати настрій людини.

31. Конфліктну ситуацію людина має вирішувати самостійно, не залучаючи до неї оточуючих.

32. Якщо дитина плаче, то в неї на це є причина.

33. Молодь має поблажливо ставитися до літніх людей і задовольняти їхні прохання і навіть чудацтва.

34. Мені хотілося б дізнатися, чому деякі однокласники бувають задумливими.

35. Безпритульних тварин потрібно знищувати, щоб захистити здоров'я людей та домашніх тварин.

36. Мені не подобається, коли друзі розповідають про свої проблеми, і

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/ 16

зазичай я змінюю тему розмови.

Обробка результатів

Перед підрахунком результатів варто перевірити ступінь щирості учня.

Якщо він відповів “ніколи” на твердження № 3, 9, 10, 11, 13, 28, 36 або “завжди” – на твердження № 11, 13, 17, 26, то він не був щирим, а прагнув показати себе у кращому вигляді.

Результатам тесту можна довіряти, якщо із перелічених тверджень учень дав не більше трьох нещирих відповідей.

Результати тестування можна підрахувати за такою шкалою:

Варіант відповіді	Бали
Не знаю	0
Ніколи	1
Іноді	2
Часто	3
Майже завжди	4
Завжди	5

Аналіз результатів

82-90 балів. Дуже високий рівень емпатійності. Людина дуже вразлива, чутлива до образ, болісно реагує на критику. У спілкуванні тонко реагує на настрій співрозмовника, погано відчувається в присутності "важких людей". Досить часто відчуває комплекс провини, побоюючись завдати комусь клопоту або образити.

63-81 бал. Висока емпатійність. Людина чутлива до проблем оточуючих, великодушна, схильна пробачати іншим невеликі та помилки. З інтересом ставиться до людей. Емоційно чутлива, комунікабельна, швидко встановлює контакт і знаходить спільну мову. Намагається уникати конфліктів, знаходячи компромісні рішення. В оцінці довіряє скоріш власним відчуттям, ніж аналітичним висновкам.

37-62 бали. Нормальний рівень емпатійності, властивий більшості людей. У стосунках ця людина більше схильна судити про інших за їхніми вчинками, ніж довіряти власним враженням. Їй властиві стримані емоційні прояви. У спілкуванні делікатна, зазвичай не висловлює свою точку зору, якщо не впевнена у її прийнятності оточуючими.

12-36 балів. Низький рівень емпатійності. Людина зазнає труднощів в усуненні конфліктів з оточуючими, незатишно відчувається в компанії. Емоційні прояви інших здаються їй незрозумілими і безпідставними. Вона є

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/17

прихильником точних формулювань і раціональних рішень. Друзі і знайомі відмічають її ділові якості і стриманість.

11 балів і менше. Дуже низький рівень емпатійності. Відчуває труднощі у спілкуванні і встановленні контактів з оточуючими, особливо з дітьми та літніми людьми. Енергійна, іронічна, позбавлена сентиментальних проявів, зосереджена на собі. Хворобливо переносить критику на свою адресу. Не схильна поступатися власними інтересами заради почуттів інших людей.

**Визначення типу темпераменту
за методикою Г. Айзенка**

Вік досліджуваного: з 10 років.

Інструкція. Вам пропонується набір спеціально підготовлених нескладних запитань, на кожне з яких треба чесно та відверто відповісти "так" або "ні".

Текст опитувальника:

1. Чи часто ви відчуваєте потребу в нових враженнях, бажання багато що змінити довкола себе?
2. Чи часто вам потрібна підтримка надійного друга, готового допомогти, підбадьорити чи заспокоїти?
3. Ви вважаєте себе людиною безтурботною?
4. Чи відчуваєте ви труднощі, коли треба відповісти "ні"?
5. Перед тим як щось зробити, чи обмірковуєте можливі наслідки, кінцевий результат?
6. Якщо пообіцяли щось зробити, чи завжди дотримуєте слова?
7. Чи часто у вас змінюється настрій?
8. Звичайно ви говорите і дієте швидко, не замислюючись?
9. Чи часто відчуваєте себе пригніченим, розчарованим без будь-яких на це причин?
10. Чи можете зробити будь-що, побившись об заклад?
11. Чи відчуваєте сором'язливість та збентеження, коли намагаєтеся заговорити з незнайомою симпатичною людиною протилежної статі?
12. Чи втрачаєте часом самовладання?
13. Чи часто здійснюєте вчинки під впливом миттєвого настрою?
14. Чи часто відчуваєте муки сумління через те, що сказали або зробили щось таке, чого не слід було б говорити чи робити?
15. Чи надаєте перевагу читанню книг, газет та журналів перед зустрічами з людьми?
16. Вас легко образити?
17. Чи подобається вам часто бувати у компаніях?
18. Чи маєте думки, які не хотіли б відкривати іншим?
19. Чи правда, що іноді все "горить" у вас у руках, а іноді настають нудьга та смуток?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/18

20. Ви хочете мати друзів небагато, але дуже близьких та відданих?
21. Ви мрійник?
22. Якщо на вас кричать, то чи відповідаєте тим же?
23. Часто почуваєте свою провину?
24. Чи всі ваші звички та захоплення вам подобаються?
25. Чи здатні ви дати волю своїм почуттям та весело провести час у компанії?
26. Ви людина, яка легко збуджується?
27. Люди, які вас знають, вважають, що ви людина компанійська?
28. Коли ви зробили щось важливе, то чи не замислювалися, що могли б зробити це краще?
29. Вважаєте за краще менше говорити, коли перебуваєте у товаристві інших людей?
30. Чи любите ви пліткувати?
31. Чи буває у вас безсоння через різні думки?
32. Відповідь на питання, яке вас цікавить, шукатимете у книжці?
33. Чи відчуваєте ви часом посилене серцебиття?
34. Вам подобається робота, яка потребує зосередженості?
35. Чи відчуваєте іноді відчуття тремтіння?
36. Коли ви знаєте, що контролю в автобусі не буде, чи обов'язково сплатите за свій проїзд?
37. Ви байдуже ставитеся до кепкувань над собою?
38. Ви дратівливі?
39. Чи подобається вам виконувати роботу у високому темпі?
40. Чи хвилюють вас думки про неприємності, які можуть трапитися?
41. Ви любите ходити і все робити повільно?
42. Ви дозволяєте собі інколи запізнюватися?
43. Чи часто вам доводиться бачити страшні сни?
44. Ви любите розмовляти навіть з незнайомою людиною?
45. Ви страждаєте, коли вам болить?
46. Чи пригнічують вас неприємні почуття, коли тривалий час позбавлені можливості спілкуватися з людьми?
47. Чи вважаєте ви себе людиною нервовою?
48. Чи є серед ваших знайомих люди, які вам дуже не подобаються?
49. Ви дуже впевнена у собі людина?
50. Вас легко образити, якщо вказати на недоліки?
51. Ви згодні з тим, що від вечірки отримати справжнє задоволення важко?
52. Чи дошкуляють вам думки, що ви чимось гірший за інших?
53. Чи здатні ви внести позбавлення в нудну компанію?
54. Чи буває, що ви говорите про те, чого не розумієте?
55. Вас хвилює здоров'я?
56. Ви часто кепкуєте з інших?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/19

57. Ви страждаєте від безсоння?

Оцінювання результатів

Перевірка об'єктивності відповідей: якщо на запитання 6, 24, 36 дано відповідь "так", а на запитання 12, 18, 30, 42, 48, 54 - "ні", то це означає, що досліджуваний не бажає або ж не вміє об'єктивно оцінювати себе. Це шкала неправди. Для кожної людини є нормою 4 неправдиві відповіді.

Шкала екстраверсії - інтроверсії - це сума відповідей "так" на запитання 1,3, 8, 10, 13, 17, 22, 25,27,39, 44, 46, 49, 53, 56 і "ні" - на запитання 5, 15,20,29, 32, 34,37,41,51.

Шкала нейротизму - це сума відповідей "так" на запитання 2, 4, 7, 9, 11, 14, 16, 19, 21, 23, 26, 28, 31, 33, 35, 38, 40, 43, 45, 47, 50, 52, 55, 57.

Показник екстраверсії відкладають на горизонтальній лінії, а показник нейротизму - на вертикальній (максимум - 24). За положенням відкладених балів визначається тип темпераменту.

Дослідження типології особистості

Якщо за шкалою екстраверсії досліджуваний отримав більше 12 балів, то

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/20

це означає належність до I групи (екстравертів), менше 12 балів - до II групи (інтровертів).

Якщо за шкалою нейротизму понад 12 разів трапляється "так", то це означає притаманність рис III групи (невротиків).

I група (типовий екстраверт). Характеризується орієнтацією особистості на навколишній світ. Цю групу людей характеризує товарицькість, чуйність, невимушеність, життєрадісність, впевненість у собі, прагнення до лідерства. Вони, як правило, мають багато друзів, оптимістичну вдачу, доброзичливі, веселі, завдяки гнучкості своєї поведінки легко знаходять контакти з різними людьми, але іноді запальні та нестримані, імпульсивні. Такі люди звичайно добре оволодівають професіями типу "людина - людина", але й інші професії від них не за сімома замками.

II група (типовий інтроверт). Характеризується фіксацією інтересів особистості на явищах власного внутрішнього світу, який є для людей цієї групи найвищою цінністю. Такі люди спокійні, врівноважені, розсудливі, обачливі, контролюють свої вчинки, їх дії завжди продумані, раціональні. Вони не товариські, часто замкнуті, але миролюбні. Коло друзів у них невелике. Ці люди часто соціально пасивні, важко входять у колектив. Надають перевагу книжкам. Таким людям легше оволодівати професіями типу "людина-техніка", "людина - природа". Працювати з іншими людьми їм важко, це потребує дуже багато сил.

III група (типовий невротик). Характеризується емоційно несталою сферою особистості. Люди цієї групи вирізняються нестабільністю, легко збуджуються. їм притаманні часта зміна настрою, чутливість, примхливість, нерішучість, схильність до песимізму. Якщо досліджуваний набере однакову кількість відповідей "так" і "ні", тоді є сенс повторити опитування.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Педагогічна практика студентів у закладах загальної середньої освіти (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти): навчальний посібник. Уклад.: Соловей М.І., Ніколаєва С.Ю., Кудіна В.В. та ін. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2020. 142 с.

Додаткова література

1. Yakushko K., Haidai I., Hariunova Y., Pryshchepa O., Marieiev D. Theoretical and methodological principles of teaching linguists: the Ukrainian case. AmazoniaInvestiga. 2022. 11(56), pp. 240-249. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.56.08.24> WoS

2. Белікова В.В. Програма та методичні вказівки до педагогічної практики / за заг. ред. О.Е.Коваленко. Харків: УПА, 2015. 43 с.

3. Бех Т.Д. Проблема методів виховання у сучасній школі. Педагогіка і психологія. 1996. № 4. С. 136-140.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/21

4. Виноградова Т.В. Книга класного керівника. Харків: Вид. група «Основа», 2016. 128 с.
5. Виховна система школи / упоряд. В.В. Григоращ. Харків: Вид. група «Основа», 2015. 128 с.
6. Вовченко І.І., Кутек Т.Б. Педагогічна практика в школі. Житомир: ЖДУ, 2007. 48 с.
7. Гайдай І.О. Методичні рекомендації для проходження пропедевтичної (ознайомлювальної) педагогічної практики для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 014 «Середня освіта» освітньо-професійна програма «Англійська мова і література». Житомир: Житомирська політехніка. 2023. 52 с. (Протокол НМР №9 від 29.06.2023 р.). – Режим доступу: <https://learn.ztu.edu.ua/mod/folder/view.php?id=152310>
8. Дрозденко К.С. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня. Позакласний час. 2001. № 19-20. С. 3-14.
9. Ковальчук І.С., Гайдай І.О. Формування професійно-комунікативної компетентності студентів немовних закладів вищої освіти в процесі дистанційного навчання під час карантину. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. Випуск 73. Том 1. Київ :Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 120-124.
10. Концепція Нової української школи. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola_compressed.pdf.
11. Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2003. 429 с.
12. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
13. Максимюк С.П. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.
14. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка: навчальний посібник. К.: МАУП, 2002. 176 с.
15. Мойсеюк Н.С. Педагогіка: навч. посіб. К., 2007. 656 с.
16. Мороз І.В., Ярошенко О.Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посібник. К., 2015. 90 с.
17. Науково-дослідна робота в закладах освіти: методичний посібник / уклад. Ю.О.Турапов, В.І.Урський. Тернопіль: АСТОН, 2001. 140 с.
18. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2006. 423 с.
19. Педагогічна практика: навчально-методичний посібник / уклад. А.В.Іванченко, О.А.Дубасенюк, А.А.Сбруєва, О.Є.Антонова. Житомир: Житомир. держ. ун-т, 2015. 126 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.06- 07.01/014.021.1/Б/ОК29- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 22/22

20. Підгурська В.Ю. Педагогічна практика як важлива передумова становлення майбутнього вчителя-класовода. Вісник Житомирського державного у-ту. Педагогічні науки. Житомир, 2013. Вип. 68. С. 3-8.

21. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>.

22. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: Постанова кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

23. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

24. Сергійчук О.М., Скутіна В.І., Онищенко Н.П. Організація педагогічної практики у педагогічному університеті: навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів педагогічних університетів. Переяслав-Хмельницький, 2015. 47 с.

25. Соловей М.І. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання. К., 2016. 106 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського, електронний каталог періодичних видань.

2. <http://www.library.edu-ua.net/id/485/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України.

3. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України. Офіційний сайт.

4. <http://enc-dic.com/pedagogics>. Педагогічний словник.

6. <http://uk.wikipedia.org/wiki>. Вікіпедія, вільна енциклопедія.

7. <http://www.npu.edu.ua> (elib@npu.edu.ua). Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова

8. <http://www.ukrainians-world.org.ua/ukr/peoples/?letter=%D0%9C>
Енциклопедія «Українці в освіті»